

PRO Actiunea Catolica Romana

Roma - Anul VII

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

Decembrie 1962 . N. 79

Biserica catolica in lumea de azi

P. BONAVENTURA MORARIU

Spre a ne face o idee adecuată despre importanța Bisericii catolice e bine să aruncăm o privire asupra lumii întregi și să vedem situația ei față de celelalte Biserici creștine, ținând seama de numărul aderenților proprii.

Spune un dicton latin: « *Ignoti nulla cupide* ». Un lucru pe care nu-l cunoști nu-l poți prețui nici dori. O persoană incultă de-ar găsi din întâmplare un diamant neslefuit, l'ar arunca ca pe o bucată de sticlă, neștiindu-și valoarea. « Impărăția cerurilor este asemenea unei comori ascunse în țarină, pe care găsim-o un om, de bucurie merge și vinde toate câte le are și cumpără țarina aceea. Și iarăși asemenea este împărăția cerului omului neguțator, care caută mărgăritare bune; și aflând un mărgăritar de mare preț, se duce și vinde toate câte le are și-l cumpără » (Mat. 13, 44-46).

Biserica catolică o adevărată comoră sufletească, o piatră scumpă de mare preț, pentru omul care a avut norocul și fericirea de a o cunoaște și prețui. Dar cât de puțini sunt aceia care se interesează de chestiunea aceasta religioasă, de care e legată mântuirea!

Oamenii de pe globul pământesc sunt azi 2 miliarde și 982 de milioane. Din această mulțime de neamuri și de rase 998 milioane sunt creștini, adică aproape o treime din populația întreagă a lumii. Aceste 998 milioane de creștini nu formează o singură familie. Abia 542 milioane sunt catolici, aparținând Bisericii Apostolice Romane, adevărată Biserică a lui Isus Christos. Celelalte 456 milioane s'au despărțit de biserică adevărată, au stricat unitatea voită de Christos, s'au separat de autoritatea supremă, care e Papa. Aceștia sunt creștinii ortodocși separați din Răsărit și Protestanții.

1) *Creștinii orientali ortodocși* separați de Biserica catolică sunt 176.537 milioane. În primele veacuri toți creștinii formau o singură familie, ascultau de un singur cap. Orientul, unde credința era vie, recunoștea la început autoritatea supremă a Papii, succesorul Sfântului Petru.

Dar cu timpul diferite erezii au preparat schisma Bisericii Orientale. În secolul al IX-lea, Fotie, Patriarhul de Constantinopol, făcuse tot ce-i stătea în putere ca să despartă Biserica Orientală de Roma, dar desbinarea nu s'a produs. A fost însă definitiv consumată de alt patriarh, Mihail Cerularie, în anul 1054.

Indurerată din cauza acestei schisme, Biserica Romei a dorit și a încercat toate mijloacele, de-a lungul veacurilor până azi, pentru ca Biserica Orientală să se unească din nou cu Biserica mamă. Dovadă numeroa-

sele enciclice, Bulle, scrisori adresate de Papi Patriarhilor orientali, în toate veacurile, dar mai ales în ultimul veac. Dovadă Conciliile convocate de Papi în acest scop. Conciliul din Lion (1274), în care împăratul Mihail Paleologul și episcopii greci au subscris actul de unire cu Roma. Conciliul de la Ferrara-Florența (1438-1439) la care au luat parte împăratul Ioan Paleologul, Patriarhul de Constantinopol, Iosif, precum și mulți episcopi și delegați, între care Isidor, reprezentantul Mitropolitului Rusiei, acceptând și subscrind actul de unire cu Roma.

Pentru noi românii e interesant de știut că și cele două Principate, Moldova și Valahia (Muntenia) au trimis reprezentanți la acest Conciliu. Din documentele vremii cunoaștem numele delegaților bisericești cât și ale ambasadivilor civili trimiși de Ilie și Stefan, fii lui Alexandru cel Bun și urmașii săi pe tronul Moldovei. Delegația eclesiască era compusă din Mitropolitul Moldovei, Damian, și din Protopopul Constantin. Amândoi au iscălit actul unirii. Damian în locul al doisprezecelea, cu aceste cuvinte: « *Eu, smeritul Mitropolit al Moldo-Vlahiei și locuitor al Sebastiei, am iscălit mulțumit* ». Iar protopopul Constantin la locul al 25-lea: « *Protopopul Constantin și vicarul Mitropolitului Moldo-Vlahiei am subscris* ». (Cfr. Mansi; Sacrorum Conciliorum nova et amplissima collectio, tav. XXXI, col. 1036 și 1040).

Delegația civilă se compunea din șapte persoane. Ne-o spune ordinul de plată din ziua de 24 Oct. 1639, cu care visteria Papii Eugeniu al IV plătea lui *Neago*, reprezentantul Domnului Moldo-Vlahiei, pentru el și atașatul său și pentru suita lor, în total șapte persoane, pentru întreținere și cheltuielile de drum de la Florența la Veneția... (N. Iorga, Notes et extraits, II série, Paris, 1889, pag. 13).

Mitropolitul Damian a murit probabil în 1447 și a rămas credincios iscăliturii sale la actul unirii. (Cfr. Virgilio Maxim, I Romeni e la Santa Sede nel sec. XV, Tip. Poligr. Vaticana, 1940, p. 16).

Protestanții sunt vreo 256 milioane, împărțiți în diferite secte creștine (800), care s'au format și divizat din secolul al XV până azi.

Martin Luther a fost acela care în 1517 a început așa zisa reformă religioasă, desbinând națiunile întregi de Biserica Romei. Protestanții neagă că Isus Christos a întemeiat o Biserică văzută și învățată; ei resping ierarhia Bisericii și autoritatea Papii, și nu recunosc Conciliile.

(Urmează la pag. II)

Pro Actiunea Catolica Romana ureaza cititorilor sai Sarbatori fericite si senine in Domnul, si un An Nou aducator de libertate pentru dragli nostri de departe.

TERMINATA PRIMA SESIUNE A CONGILIULUI

Cu o ceremonie mai sobră, dar nu mai puțin sugestivă decât aceea a inaugurării, s'a închis prima sesiune a Conciliului Ecumenic Vatican II, care își va relua lucrările în 8 Septembrie.

Spre deosebire de alte Concilii, Vaticanul II nu-și va suspenda total activitatea în aceste luni care ne despart de închiderea definitivă a marii întruniri a episcopatului catolic prevăzută la Crăciunul anului viitor. Stirea a fost dată de însuși Sfântul Părinte în discursul pronunțat la sfârșitul Liturghiei solemne celebrată în Sfântul Petru de cardinalul Paolo Marella; un discurs care rezumă ceea ce s'a făcut până acum în cele 36 Congregații Generale și în care Sfântul Părinte își afirmă speranțele pentru viitor.

O comisie specială, compusă din câțiva cardinali și episcopi, se va întruni pentru a examina schemele prezentate de diferitele comisii pregătitoare, rectificând punctele care ar apărea confuze sau care ar putea da loc la interpretări greșite și ofensatoare pentru « frații despărțiți », și mai ales revizând formularea acestor scheme, cument și debateri mai rapide. În ciuda sfaturilor medicilor pentru a asigura Conciliului un liibaj « mai pastoral și mai esăi, Sfântul Părinte a voit cu orice preț și risc să coboare în Sfântul Petru, fie chiar și numai la sfârșitul Pontificalului, pentru a-și citi discursul. Era senin și a pronunțat acest « expozeu » al primei sesiuni conciliare cu o voce clară și fermă, deși pe fața sa erau încă evidente semnele suferinței.

Sala Conciliului — nava centrală a Bazilicii — își păstrase intactă splendoarea din ziua inaugurării. Singură deosebire: absența aproape totală a albului mitrelor și mantiiilor episcopale, înlocuite cu obișnuitele pelerini roșii ale înuții mai puțin solemne.

Cei 2500 lucrători ai viei Domnului au venit așa cum i-a prins seara, în haine de lucru, să-și ia răsplata muncii de două luni: mulțumirea și binecuvântarea bătrânului și atât de tânărul suflet părinte al lor, Ioan XXIII. Dar dacă câmpul alb al odăjdiilor îmbrăcate în 11 Octombrie evoca seninătatea și fericirile cerești, roșul acesta cald, viu, făcea prezent în sufletul tuturor sângele mucenicilor de ieri și de azi ai Bisericii, sângele însuși întemeietorului Bisericii, Isus Christos.

A fost un moment de mare, de generală emoție acela în care toți episcopii prezenți au intonat, într'un singur glas, Crezul. Era profesiunea de credință formulată de Conciliul de la Niceea, când Biserica era una.

La sfârșitul Pontificalului Sfântul Părinte a intrat în Bazilică întâmpinat de corul benedictinilor de la biserică Sfântului Anselm de pe Aventin, care intona imnul « Tu es Petrus ». Pe jos, și înconjurat numai de câțiva nobili din Familia pontificală și de gărzile Palatine, salutată de o explozie de aplauze care exprima bucuria tuturor celor prezenți de a-l vedea din nou în picioare, după recenta boală care l'a ținut la pat aproape două săptămâni.

DISCURSUL SFANTULUI PARINTE

Ioan XXIII și-a început discursul amintind că data de închidere a primei sesiuni a acestui Conciliu, 8 Decembrie, sărbătoare a Neprihănitei Zămislii la Sfânta Fecioare Maria, este exact data inaugurării Conciliului Vatican I, convocat de Pius IX.

« Coincidențele acestea — a spus Papa — au totdeauna o semnificație ». În lumina istoriei ele ne fac să înțelegem că multe din marile evenimen-

te ale Bisericii se desfășoară în lumina Mariei, ca o mărturie și o garanție a protecției ei materne ».

« Conciliul — în realitatea sa — este un act de credință în Dumnezeu, de ascultare a legilor sale, de efort sincer de a corespunde planului Mântuirii, pentru realizarea căruia « Cuvântul s'a făcut carne din Maria Fecioara ». Discursul Sfântului Părinte a fost centrat pe trei puncte: începutul Conciliului, continuarea sa și roadele pe care omenirea întreagă le așteaptă de la el.

Vorbind despre începutul Conciliului Ioan XXIII a evocat ceremonia de deschidere « în imaginile ei de imensă adunare a episcopilor întregii lumi catolice », spectacol « unic în istoria Bisericii », nu numai datorită strălucirii sale, ci mai ales pentru unitatea pe care o exprimă, pentru structura compactă a corpului episcopal care reprezenta ecumenicitatea Bisericii.

Papa a făcut apoi în treacă aluzie la anumite polemici care s'au avut în primele ședințe ale Conciliului, definindu-le « o îndrumare plină de zel către miezul și esența planurilor voite de Dumnezeu ». Si a adăugat: « Într'un cadru atât de vast este ușor de înțeles că erau necesare cel puțin câteva zile pentru a se ajunge la o înțelegere asupra unor chestiuni care, *salva caritate*, erau motiv de divergențe comprensibile; și aceasta are o explicație providențială pentru triumful adevărului, și a demonstrat în fața lumii sfânta libertate a fiilor lui Dumnezeu în Biserică ».

Trecând apoi la al doilea punct al discursului, Sfântul Părinte a vorbit despre instituirea unei Comisii speciale « formată din membri ai Sfântului Colegiu Apostolic și ai episcopatului », care reprezintă universalitatea Bisericii, și care va trebui să studieze cu atenție și să elaboreze fiecare schemă în parte, pentru a pune

« baze sigure pentru un rezultat fericit al întrunirii ecumenice ».

Vorbind despre « roadele Conciliului » — al treilea punct al discursului — Sfântul Părinte a spus că « vor trebui extinse la toate domeniile vieții Bisericii, chiar și la aspectele ei sociale, toate cele indicate de Conciliu, și că va trebui să se aplice normele sale « cu generoasă supunere și cu un efort real de îndeplinire rapidă » a acestor norme ». Va fi faza care va vedea Păstorii « uniți într'un efort uriaș de predicare a unei învățături sănatoase și de aplicare a legilor pe care ei înșiși le-au voit; la această operă vor fi chemate să colaboreze forțele clerului diecezan, ale Familiilor religioase, ale laicului catolic în toate atribuțiile și posibilitățile sale, pentru ca acțiunea Părinților Conciliului să fie secundată cu cel mai bucurios și fidel răspuns. Va fi în adevăr o « nouă Coborâre a Duhului Sfânt », care va face să înflorească Biserica, în toată bogăția sa interioară și în extinderea ei maternă spre toate ramurile activității omenestii; va fi un nou pas înainte al Impărăției lui Dumnezeu în lume, o afirmare din ce în ce mai înaltă și mai convingătoare a fericitei vești a Mântuirii, a nunțului luminos al suveranității lui Dumnezeu, al înfrățirii oamenilor în dragoste, a păcii făgăduite pe pământ oamenilor cu bună voință ».

După ce a invocat protecția Sfintei Fecioare, a Sfântului Iosif, a tuturor sfinților. Papilor și « Doctorilor » Bisericii, Sfântul Părinte a încheiat spunând: « În ceasul acesta de emoționată bucurie cerul e ca deschis asupra noastră, și de acolo se revarsă peste noi strălucirea curții cerești: ca să ne înculece supraomenească siguranță, supranatural spirit de credință, bucurie și pace profundă ».

SALVATI-I!

« La Nation Roumaine », publică în numărul de Iulie-Octombrie 1962 un articol al Dlui. *Ashra Berkovitz* asupra sorții episcopilor români uniți și a clerului încă în viață în închisorile comuniste din RPR.

Reproducem integral această mărturie vie a unui om care la rândul său a petrecut aproape șapte ani — și fără proces — în închisoarea de la Sighet, unde și-a sfârșit zilele elita politicii și a vieții intelectuale românești și unde puținii supraviețuitori așteaptă, cu încredere în Dumnezeu, o liberare care de la continuatorii « repudiatei » politici de teroare a lui Stalin nu le va veni niciodată.

« De la Sfântul Scaun se răspândește în lume cuvântul lui Christos care înflăcărează inimile, luminează spiritele și face să se nască în sufletele tuturor oamenilor, fără deosebire de rasă, de origină și de credință, speranța ».

La Roma s'au întrunit delegații tuturor țărilor din lume. Rusia sovietică, și ea, a trimis la Conciliu delegații Bisericii ortodoxe, ca observatori.

Mulți sunt însă absenții. Există atâția și atâția credincioși ai Bisericii catolice române de rit oriental care nu trebuie trecuți sub tăcere în momentele acestea atât de solemne pentru cei care și-au putut păstra credința în Dumnezeu.

La Sighet, într'un edificiu imens rezervat deținătorilor politici, unde am petrecut aproape șapte ani, am putut observa viața de mizerie și de perse-

cușii a reprezentanților Bisericii unite suprimată în 1948 de către regimul comunist. Episcopii, ca de alt fel toți membrii acelei Biserici, au fost închiși în temnița de la Sighet.

Am putut să-l identific pe episcopul Sucei, care, deși într'o stare de slăbiciune de nedescris, nu s'a plâns odată. A murit în 1953. Impreună cu el se aflau în închisoarea de la Sighet episcopii Hossu și Pașa și alții pe care nu i-am recunoscut. Tot la Sighet autoritățile comuniste au închis, în aceeași temniță, pe membrii capitolelor, un mare număr de teologi și de preoți tineri, mulți dintre care trecuseră prin celebrele universități catolice de la Roma și Paris vorbeau mai multe limbi străine și posedau o excelentă cultură clasică, literară și filosofică. Tinerii preoți făceau tot ce le era cu putință pentru a ușura suferințele Prelaților, și a mângâia și a da curaj și altor prizonieri. Obligați să mătoreze coridoarele, ei întârziiau cu rândul în fața ușii fiecărei celule, făcând să alunece ici un cuvânt de încurajare, dincolo un îndemn la încredere în Dumnezeu: « Dumnezeu ne va ajuta. Dumnezeu ne va salva ». Era cuvântul lor de ordine. Si pot să spun că în lungile luni de izolare cuvintele acestea de îmbărbătare m'au ajutat să nu disper.

Devotamentul acestor tineri preoți era nesfârșit. Erău constrânși să facă muncile cele mai grele, cele mai degradante, de la curățirea latrinelor la

(Urmează la p. II)

Conciliul Ecumenic Vatican II

(Urmează din pag. I)

Popoarele necreștine

Afară de cele 998 milioane de creștini, toți ceilalți nu cunosc Evanghelia: nici pe Isus Christos. Ei formează un bloc de un miliard și 984 milioane de păgâni; o cifră extraordinară; două treimi din populația lumii trăște fără să cunoască pe Dumnezeu și nici-nu beneficiază de binefacerile răscumpărării. Sunt încă imense regiuni populate în Africa, India, China și Oceania, care așteaptă încă «vestea cea nouă» adusă nouă de Isus Christos.

Biserica catolică și-a intensificat în ultimul veac activitatea misionară între păgâni. Pe când la Conciliul Vatican I (1869-1870) nu era prezent nici un episcop de culoare, anul acesta vor fi vreo 200 de episcopi indigeni din Africa, Asia, Oceania. Totuși secerișul e încă mult și lucrătorii sunt puțini. În India, unde populația totală este de 350 milioane, numai 5 milioane sunt catolici. În China situația e dureroasă și sângeroasă. Catolicii împreună cu episcopii și clerul sunt prizonieri îngrozitori. În Africa, față de o populație de 235 milioane de locuitori, abia 24 milioane sunt catolici. În Oceania, a cărei populație este de 15 milioane de locuitori, numai 3 milioane sunt catolici. America, cu 380 milioane de locuitori, are 235 milioane de catolici. În Europa, leagănul creștinismului, din 633 milioane de locuitori, abia 241 milioane sunt catolici.

În Europa multe națiuni sunt invadate de comunismul ateu, dusman al oricărei religii, dar mai ales al celei catolice. În Rusia și țările satelite catolicii nu se bucură de nici o libertate; atât clerul cât și credincioșii sunt prizonieri cu o violență ne mai pomenită în istorie.

Cu toate aceste realități dureroase, avem și motive de mare mângâiere. Biserica catolică avansează necontenit și desvâlue în fața lumii unitatea și universalitatea sa. «Poate niciodată misiunea Romei nu a fost mai mare, mai binefăcătoare, mai indispensabilă ca în momentul de față. De pe cele șapte coline, ca o mamă cu brațele deschise, ea își întinde imperiul său spiritual în lumea întreagă, pe care o învâle în lumina sa misterioasă» (Pius XII).

Faptul acesta va apărea clar în ochii tuturor, când vor vedea adunarea grandioasă a celor 2800 de episcopi din toate națiunile, convocată la Conciliul Vatican II, sub un singur cap, având toți aceeași credință, o singură cărmuire, o singură lege morală, formând o singură Biserică.

Omenirea trebuie să fie «una» alcătuită marea familie a lui Dumnezeu. Astăzi mai mult ca oricând se simte în lume un dor tainic de unire. Ultimele două războaie sângeroase și barbare, luptele politice interne ce învrăbesc națiunile au sădit în suflete germeii unirii și ai concordiei. Lumea tinde spre unificare în comerț, în tehnică, în felul de trai, în comunicații, în câmpul ideilor, al politicii, al culturii.

Biserica catolică, destinată să aducă mântuirea, dragostea, pacea, libertatea în lume, nu poate rămâne străină față de această universală pornire spre unire.

Iată pentru ce Papa Ioan XXIII-lea, ca și predecesorii săi, în scrisorile și discursurile sale, la orice ocazie binevenită nu încetează de a chema la unire creștinătatea întreagă, făcând să strălucească în ochii tuturor universalitatea și unitatea Bisericii.

Nu mai Biserica poate realiza adevărată unire între popoare, pentru că ea este deasupra tuturor națiunilor, și pe toate le îmbrățișează cu aceeași dragoste; ea consideră toate popoarele deopotrivă, ca fii ai lui Dumnezeu, vrednici de mare respect.

«Ne-am propus să convocăm Conciliul Ecumenic Vatican II — zice Ioan XXIII — cu încrederea că impunătoare adunare a ierarhiei catolice nu nmai că va întări legăturile unității credinței în cult și cărmuire, care sunt prerogativele adevratei Biserici, ci va atrage pe lângă aceasta privirile nenumăratelor mulțimi care cred în Christos și le va învăța să se strângă în jurul «Marelui Păstor» al turmei, a cărui grijă necurmată a încredințat-o lui Petru și urmașilor lui.

Acest apel al nostru la unitate câtă să fie mai ales ecoul rugăciunii înaltă de Mântuitorul nostru către cerșul său Părinte la Cina cea de pe urmă: «Ca toți să fie una» (Ioan, 17, 21). Cfr. Acta Ap. Sedis, 53 (1961), p. 800.

O avalanșă de comentarii tendențioase, în general datorite presei de stânga, a făcut ecou discuțiilor care s'au avut în ultimele zece zile asupra schemei privitoare la «Isvoarele Revelației».

Care este adevărul în ce privește această pretinsă polemică «înverșunată», cum a fost definită de presa ale cărei sentimente și opinii față de Conciliu sunt invariabil negative?

Trebuie să precizăm din capul locului că asupra chestiunilor de fond ale Schemei Isovoarelor Revelației prezentată de cardinalul Alfredo Ottaviani («persona non grata» marxistilor din cauza intransigenței profesate în repetate rânduri de cardinal cu privire la orice formă de colaborare creștino-marxistă) toți părinții Conciliului au căzut de acord. Divergențele nu interesau deci esența acestei scheme, ci expresia ei, formularea materiei teologice pe care schema o conține și ancorarea discuției pe pozițiile uneia sau alteia din cele două școli teologice care în cursul veacurilor au încercat să definească natura și manifestările Revelației divine.

În ce privește formularea schemei cardinalului Ottaviani, s'a insistat asupra faptului că așa cum au fost enunțate tezele propuse de această schemă, obiectivele unioniste ale acestui Conciliu, care impun adoptarea unui limbaj simplu și clar pe înțelesul tuturor comunităților creștine, ar suferi. Nu trebuie să uităm — au precizat părinții Conciliului — că frații despărțiți de Biserica Romei nu sunt la curent cu evoluțiile teologice catolice în domeniul Revelației. S'a mai spus, de pildă, că pentru a ajunge la raporturi mai bune, capabile să deschidă noi orizonturi unioniste, fiecare este ținut să-și exprime în mod cât mai clar învățătura proprie, preocupându-se, însă, în mod scrupulos, de respectarea pozițiilor altora și de căutarea unui stil psihologic care să unească și să creeze un autentic spirit ecumenic.

A supra «ecumenicității stilului» Conciliului au insistat mai ales episcopii africani, precizând că prin «stil ecumenic» se înțelege un stil care să

elimine orice expresie susceptibilă de interpretări ofensatoare pentru comunitățile ne-catolice.

Divergențele în legătură cu schema Isovoarelor Revelației au început încă în prima zi a discuțiilor, când părinții Conciliului au cerut ca titlul schemei «De duplici Fonte Revelationis» să fie înlocuit cu «De Revelatione», pentru a nu se sublinia diferența dintre catolici și ne-catolici în materie de interpretare a Sfintei Scripturi.

Care au fost motivele determinante ale acestei decizii a Papei? În primul rând, cum spuneam, preocuparea de a evita o polemică dăunătoare între cele două poziții teologice, care să paralizeze lucrările Conciliului. În al doilea rând intenția de a elimina piedecile formale și procedurale. Dar motivul hotărâtor este dorința Papei de a restitui comisiei teologice acel «ton ecumenic» care să nu releve elementele de desbinare în sânul creștinătății, ci mai curând să sublinieze elementele de unire. Comisia instituită de Ioan XXIII va revedea schema Ottaviani, făcând-o mai scurtă și mai clară și scoțând în relief principiile generale ale doctrinei catolice tratate de Conciliul de la Trento și de primul Conciliu Vatican.

* * *

Terminate discuțiile asupra schemei referitoare la «Mijloacele de comunicare socială», Conciliul a examinat, începând de la a 28-a Congregație Generală, schema asupra unității Bisericii.

Părinții Conciliului au cerut unificarea celor trei texte preparate asupra acestei teme: «De Unitate Ecclesiae», elaborat de Comisia pentru Bisericele Orientale; «De Oecumenismo», redactat de Secretariatul Pentru Unirea Creștinilor; și un capitol asupra aceluiași chestiuni elaborat de Comisia Teologică.

Cele trei texte privesc aspecte deosebite ale unei probleme identice. De

SALVATI - I !

(Urmare din p. I)

transportarea gunoierului, etc. Erau conștinu pedepsiți și obligați la tot felul de privațiuni din cauza activității lor creștine. Au rezistat, înfruntând cu seninătate chinurile la care îi supuneau comuniștii.

Au trecut mai bine de paisprezece ani de la aruncarea în închisoare a prelaților și a membrilor clerului catolic de rit oriental. Câți dintre ei au murit? Câți au putut să reziste, să supraviețuiască? Nu știm să spun. Dar conștiința mea tuburată de atâtea nedreptate, sufletul meu îndurerat mă îndeamnă să strig din răspuneri: *Salvați-i pe cei care supraviețuiesc! Nu-i lăsați să piară cu toții!*

* * *

Martirii actualei persecuții anticreștine, definită «cea mai teribilă din câte a suferit Biserica în istoria sa», nu sunt dați uitării.

Un gest de solidaritate cu eroicii martori ai credinței în Christos în țările comuniste a venit de la un grup de 15 episcopi ucrainieni de rit bizantin rezidenți în America, în Europa și în Australia, care participă la lucrările Conciliului Ecumenic.

Cei cinsprezece episcopi au redactat o Declarație de protest împotriva absenței de la Conciliu a arhiepiscopului Slipyi al Leopoliului, deportat acum 17 ani în Siberia, singurul supraviețuitor dintre cei unsprezece episcopi ucrainieni morți în închisorile sovietice.

Cei cinsprezece prelați care semnează declarația cer punerea în libertate a arhiepiscopului Slipyi și a celorlalți episcopi catolici de rit oriental deținuți în țările comuniste și restituirea sediilor episcopale, a bisericilor și mănăstirilor confiscate de guvernele comuniste Bisericii respective.

Cer mai ales să înceteze acțiunea de propagandă pentru apostazia de la religia catolică în rândurile clerului și ale credincioșilor ucrainieni. Cei 15 prelați ucrainieni susțin că propaganda anticatolică, uneori împinsă până la constângerea indivizilor, este desfășurată de persoane ascultătoare de Patriarhia Moscovei.

aceea, s'a relevat este necesar ca cele trei organisme care au procedat la redactarea lor să se întrunească pentru a elabora un text unic, care să expună, în sinteză, în mod omogen și unitar, toate aspectele doctrinale, pastorale, liturgice și psihologice ale problemei și să sugereze mijloacele cele mai oportune și mai apropiate pentru rezolvarea ei.

Cățiva dintre Părinții Conciliului au subliniat faptul că premisele teologice-doctrinale ale schemei sunt formulate în mod prea aspru și peremptoriu, fără mult spirit ecumenic, ceea ce ar putea indispuce pe frații orientali despărțiți de Roma cărora li se adresează această schemă. S'a recomandat mai multă prudență în întrebunțarea termenilor care ar putea ofensa sensibilitatea orientatilor.

Alți membri ai Conciliului au insistat dimpotrivă asupra necesității de a se evita orice fals irenism, afirmând că unirea nu trebuie urmărită tăcându-se sau lăsându-se la o parte adevărul dogmatic, ci expunând

în mod clar și senin, natural fără spirit polemic, doctrina catolică.

Alți oratori au subliniat faptul că problema unirii cu Bisericele orientale prezintă cu totul alte aspecte decât problema unirii cu protestanții, elementele care unesc Biserica Romei cu Biserica Orientală despartită fiind cu mult mai numeroase decât acelea care le despart.

Biserica Orientală a luat naștere, s'a dezvoltat, și-a creat o organizație și își datorește Liturgia Apostolilor care au întemeiat-o și Sfinților Părinți ai primelor veacuri de creștinism, și din punct de vedere istoric, nu este cu nimic datoare Bisericii latine romane. Este o realitate de care trebuie să se ție seamă, atunci când se discută cu frații orientali, și care trebuie să sugereze cel mai mare tact și respect pentru tradițiile și riturile lor.

Căci, dacă din punct de vedere istoric, catolicii au unele răspuneri care trebuiesc măturisite cu umilitate, din punct de vedere teologic schisma nu poate fi reproșată Bisericii catolice.

miscellanea

Din lipsă de spațiu în precedentele două numere ale ziarului nostru, aproape în întregime consacrate Conciliului Ecumenic, am amânat publicarea notei de față asupra ultimului congres al Societății Academice Române, care s'a ținut între 7 și 14 Septembrie 1962 la University College din Londra.

Ca totdeauna, și anul acesta Congresul Societății Academice a fost o întâlnire la nivel foarte înalt între exponenții culturii românești în exil. Un congres care a confirmat încă odată bunătatea cauzei urmărită de Societate — afirmarea și apărarea valorilor culturii românești — și a răspândit din belșug aboselile întemeietorului și animatorului acestei Instituții, Mons. Octavian Bârlea, care astăzi poate conta pe sprijinul moral și pe adeziunea unui număr din ce în ce mai mare de reprezentanți iluștri ai culturii europene.

După salutul adresat congresiștilor de președintele Societății, au luat cuvântul arhiepiscopul *Gerald Patrik O'Hara*, Delegat Apostolic în Anglia, P. S. Sa Mons. *Vasile Cristea*, Episcopul românilor catolici de rit oriental în exil, și generalul *Lee*, fostul șef al Misiunii Britanice pe lângă Comisia Aliată de Control.

S'au avut nu mai puțin de 40 de comunicări distribuite între secțiile de filosofie și religie, filologie și artă, istorie, științe sociale. Tema congresului: «Angajament și răspundere».

* * *

«România», oficiul Comitetului Național Român de la New York, publică în numărul său din Octombrie 1962 un frumos articol al s. Sale *Petru Cherman* intitulat «Ateismul militant și replica lui Teilhard de Chardin».

După o serie de interesante și acute caracterizări ale gândirii științifice marxiste autorul examinează opera unui mare om de știință francez. *Teilhard de Chardin* — a cărui personalitate a exercitat o profundă influență asupra epocii noastre, în care creștinismul este pus față în față cu noua civilizație tehnică. *Teilhard de Chardin* este poate chemat «să stabilească o osmoză între valorile epocii actuale și valorile eterne ale creștinismului».

* * *

La galeria de artă «Anthea» din Roma pictorul Eugen Drăgulescu a expus roadele cele mai recente ale talentului său.

O expoziție bogată, unitară, liniștit frumoașă, prin care Drăgulescu ne-a dat măsura cea mai plină a talentului său, a muncii și a rezultatelor experiențelor și cercetărilor sale artistice din ultimii ani.

Două săli pline de vise, de impresii înregistrate cu înfrigurare la colul unei străzi romane, în forfoteala unui port olandez sau a unei pieți poetice ceoșoasă a Londrei. O sală în alb și negru, alta rezervată picturii în ulei. Dacă pictura lui Drăgulescu este încă în căutare de soluții coloristice și de structură a figurii, desennul său este atât de complex, atât de vibrant de viață interioară, atât de aderent emoției pe care o exprimă încât orice în-

cercare de a-i suprapune fie chiar și numai o umbră de culoare — ca în seria în care compozițiile în alb și negru sunt iridate de o fugară apariție a unei culori abia perceptibile — este un plus dăunător.

Emoționante, în sala desemnului pur, sunt portretele lui Drăgulescu, în care fiecare trăsătură, fiecare semn vorbesc de o profundă, totală corespondență stabilită între artist și subiectul său. Mai ales în portretele de copii, în care un gest, o mișcare mimică sunt fixate de desemnator în toată intensitatea sentimentului pe care acest gest, această expresie ne-comunică. Sau în compozițiile cu arhitectură, unde materia se sensibilizează până la umanizare, ca în «nocturnele» în Piazză del Popolo, unde cupolele celor două biserici profilează îngândurate, obrazuri albe pe un fond în care circulă o atmosferă densă de neliniști.

În scenele de masă sau cu mai multe personaje este impresionantă capacitatea artistului de a izola în grup o figură, o expresie, care devine, în modul cel mai natural cu putință, centrul compoziției; impresionează de asemenea abilitatea sa de a stabili un circuit de sentimente între diferitele figuri, rapiditatea cu care înregistrează un dialog de gesturi, o mișcare de retragere în sine, sau de izolare în mulțime a unuia din personajele acestei mulțimi, inteligența cu care știe să-și împartă compozițiile în registre diferite accentuate.

«Eugen Drăgulescu este un excelent desemnator, un mare desemnator, care n'are nevoie de alte certificate ca să fie mare» — au scris criticii.

Un desemnator prodigios — adăugăm noi — al cărui creion neobosit continuă să caute, să adâncească, să invente viață.

* * *

În *Colecția de Studii și Eseuri a Societății Academice Române* a apărut zilele acestea un excelent eseu critic al D-lui *Nicolae Iliescu*, profesor de literatură italiană la *Harvard University* de la *Cambridge*, în Statele Unite, intitulat «*Il Canzoniere Petrarcesco e Sant'Agostino*».

Este un studiu care analizează, în toate secretele sale, inspirația lui Petrarca și care demonstrează profunda, vasta cunoaștere pe care autorul o avea nu numai despre lumea filosofică și literară a celor doi protagoniști ai acestui eseu, ci despre evul mediu și despre întreaga moștenire conceptuală a acestei epocii careia Petrarca îi opune poezia cu totul modernă a unui artist chinuit de îndoieli și de neliniști.

Sunt elemente care fac din «Canzoniere» o operă de confesiune dramatică, în care se reflectă îndoielile și neliniștile Afântului Augustin din «*Confesiuni*» și din «*Soliloqui*».

O carte prea importantă, aceasta a profesorului Iliescu, ca să poată fi «lichidată» în cele câteva rânduri îngăduite de o rubrică de informație. Ne promitem să revenim asupra ei într-o recenzie mai aprofundată și mai conștiințioasă.